

1. UVOD

činjenica je da su infekcije gornjih disajnih puteva najčešće i najrasprostranjenija zarazna oboljenja ljudi od kojih pati trećina bolesnika koji traže ljekarsku pomoć u ordinacijama ljekara opšte medicine.

Među brojnim bakterijskim i nebakterijskim uzročnicima zapaljenja ždrijela i krajnika po učestalosti i težini mogućih komplikacija i dalje se izdvaja *streptococcus pyogenes*. Beta-hemolitički streptokok grupe A je uzročnik 5-15%, a po nekim autorima i do 30%, akutnih upala grla.(1)

Dokazano je da penicilin i dalje ostaje sredstvo izbora u liječenju tonzilarnih angina kao i da se antibiotski lijekovi nerijetko propisuju kod respiratornih oboljenja virusne etiologije.

Prva etapa u strategiji racionalne antimikrobne terapije bila je izražena geslom *”primum non nocere”*, zbog čega su vijekovima brojne generacije ljekara birale one lijekove koji će najmanje naškoditi bolesniku, iako su to često bili gotovo neaktivni preparati. To je bila posljedica uočenih, ali nedovoljno shvaćenih nepoželjnih reakcija na lijekove. Napredak bazičnih i kliničkih nauka doveo je do razjašnjenja patogeneze mnogih bolesti i neželjenih reakcija na lijekove, pa se u drugoj polovini dvadesetog vijeka razvila nova medicinska doktrina koju simbolizuje geslo *”primum optime curare”*. Pri određivanju vrste i režima terapije uzima se u obzir niz faktora koji se odnose na bolest, bolesnika i osobine lijeka kako bi pravi bolesnik dobio pravi lijek u pravo vrijeme, na pravi način i u optimalnoj dozi. (2)

Cilj optimalnog liječenja je potpuna eradikacija izazivača bolesti.

Posljednjih godina smo se uvjerali da izazivači mnogih bolesti, među njima *streptococcus pyogenes* (beta-hemolitički streptokok grupe A), pričinjavaju različite i neekvivalentne probleme u terapiji. Ova bakterija izaziva vrlo teške oblike bolesti, kakav je nekrotizirajući fasciitis ili toksični šok-sindrom. Postoje saopštenja o izostanku uspjeha penicilina u liječenju streptokoknog faringitisa, mada je bakterija osjetljiva na penicilin. Sve to je problem čiji je rezistencija beta-hemolitičkog streptokoka grupe A na makrolidne

antibiotske lijekove, a poseban terapijski problem predstavlja kliconoštvo beta-hemoliti kog streptokoka grupe A. (3)

Tradicionalna indikaciona područja antimikrobne terapije, kao što su infekcije streptokokom, došle su u domen provjere opravdanosti zbog njihovog estog spontanog povla enja.

Etiološka razmatranja vezana za faringitis i tonzilitis godinama ve potvr uju da me u bakterijskim uzro nicima dominantno mjesto zauzima grupa A beta-hemoliti kog streptokoka kao izaziva a bolesti, podvla e i da je na osnovu rezultata brojnih meta-analiza uo eno da je neuspjeh terapije penicilinom kod faringitisa izazvanog beta-hemoliti kim streptokokom grupe A prisutan u oko 10 % slu ajeva. (3)

Lije enje streptokoknog kliconoštva poseban je terapijski problem. U nekim analizama se pokazjue da kliconoštvo beta-hemoliti kim streptokokom grupe A naj eš e ne ugrožava bolesnika s aspekta sterilnih sekvela i da trajanjem klicionoštva infektivnost za okolinu opada. (3)

Stoga su potrebna savremena saznanja o antibakterijskom lije enju gornjih respiratornih puteva i s njima povezanih otorinolaringoloških regija, s aspekta opštih odlika, indikacija, pojave rezistencije i neželjenih efekata, kao i tendencija za promjenu doktrine racionalne antimikrobne terapije, u svjetlu zna aja koji ovi udesni lijekovi imaju za svakog bolesnika i za svijet koji ostavljamo budu im naraštajima. (4)